

REPUBLICA MOLDOVA

Judecătoria Ungheni

MD-3600, or. Ungheni, str. Națională, 10/1

<http://jun.justice.md/>

jun@justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

mun. Chișinău str. A. Lăpușeanu nr. 28

Judecătoria Ungheni, vă expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 942 alin (1) și (2) din Codul Civil (în redacția din 01.03.2019), depusă de pârâtul Șoilița Tudor în cadrul cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de ÎI „Mihai Micaliuc” către SRL „Luxfero”, Șoilița Tudor privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată (dosar Nr: 2c-45/2024).

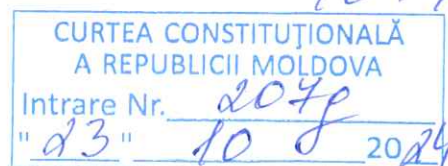
Anexă:

Sesizare cu privire la ridicarea excepției de constituționalitate- 6 file.
Încheierea instanței de judecată - 1 file.

Judecător
a Judecătoriei Ungheni

Lilia Potînga

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,

Chișinău MD 2004,

Republica Moldova

S E S I Z A R E

privind excepția de neconstituționalitate

prezentată în conformitate cu art. 135 alin.(1) lit.a) și lit.g) din Constituție

A. Autor al excepției de neconstituționalitate

1. Nume: Șoilița
2. Prenume: Tudor

A.2. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu: Judecătoria Ungheni
2. Judecător/complet de judecată: Lilea Potînga
3. Adresa instanței de judecată: or.Ungheni str. Națională 10/1
4. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată: (0236)2-25-54; E-mail: juncancelaria@justice.md;

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

Judecătoria Ungheni(judecător Potînga Lilea) examinează cauza civilă la cererea de chemare în judecată Întreprinderea Individuală MIHAI MICALIUC vs. Societatea cu Răspundere Limitată LUXFERO - privind încasarea datoriei(Dosar nr.2c-45/2024).

Potrivit acțiunii, Individuală MIHAI MICALIUC solicită încasarea de la Societatea cu Răspundere Limitată LUXFERO, Șoilița Tudor datoria în mărime de 27141 lei datorie, **dobînda de întârziere în sumă de 78980 lei și cheltuețele de judecată.**

Potrivit Codului civil:

Articolul 942. Dobînda de întârziere în executarea obligațiilor pecuniare

(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobîndă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

(2) Rata dobînzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobîndă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobînzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art. 874 cu rata dobînzii prevăzute de contract.

(3) Debitorul consumator are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plății este mai mic decît rata legală a dobînzii de întârziere.

(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobînda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobînda de întârziere.

(5) Pe perioada în care suma de bani nu este plătită la scadență cu justificare, debitorul datorează doar dobînda de întârziere la rata prevăzută la art. 874. Debitorul consumator nu datorează asemenea dobîndă de întârziere.

(6) Orice clauza contrară dispozițiilor prezentului articol în detrimentul consumatorului este lovită de nulitate absolută.

Prin urmare, prevederile art.942 alin.(1) și (2) din Codul civil, devin aplicabile în acest litigiu.

C. Obiectul sesizării

Obiectul prezentei sesizări constituie prevederile din art. 942 alin. (1) și (2) Cod civil (în redacția începând cu 01 martie 2019):

Art. 942 alin. (1) și (2) Cod civil:

(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

(2) Rata dobînzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobîndă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobînzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art. 874 cu rata dobînzii prevăzute de contract.

Particular, autorul sesizării contestă prevederile art. 942 alin. (1) și (2) Cod civil (în redacția începând cu 01 martie 2019), deoarece instituie o sarcină excesivă și individuală pentru debitor.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Constatăm incidența următoarelor prevederi din Constituție:

Art. 46 alin. (1) și (2) (*care garantează dreptul la proprietate privată și protecția acestuia*) din Constituție -

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Prevederile contestate contravin prevederilor art. 46 din Constituție și art. 1 din Protocolul adițional la Convenție, dreptul la respectul proprietății, din motivele ce urmează.

Articolul 46 din Constituție garantează dreptul de proprietate privată și protecția acesteia. Prin conținutul său el exclude posibilitatea îngrădirii, prin utilizarea pîrghiilor economice și sociale, a dreptului la proprietatea privată. Consacrîndu-l ca instituție juridică și ca unul din drepturile fundamentale ale persoanei, dispozițiile acestui articol obligă statul și ceilalți titulari ai puterii publice să respecte proprietatea și să se abțină de la orice acțiune ce ar aduce atingere acestui drept.

În Hotărîrea nr.40/2001 Curtea Constituțională a menționat că lipsirea proprietarului, prin intermediul unei legi, de unul dintre atributele dreptului de proprietate certifică îngrădirea dreptului său deplin de proprietate.

Cu referire la noțiunea de „bun”, subliniem că Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO), a statuat cu valoare de principiu că noțiunea de „bunuri” din art. 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului are o semnificație autonomă și nu se limitează numai la proprietatea asupra unor bunuri corporale, astfel încît pot fi considerate parte a dreptului de proprietate și alte drepturi și interese materializate prin active.

Deosebit de important, în sensul Convenției, noțiunea de bunuri cuprinde bunuri mobile, bunuri imobile, alte drepturi reale, dar și speranța legitimă de a obține un avantaj patrimonial. Principiu constatat de Înalta Curte în Hotărîrea sa nr. 5/2006.

Curtea Europeană a stabilit că noțiunea de „proprietate” poate fi o „proprietate existentă”, sau active, inclusiv creanțe, cu privire la care solicitantul pretinde că are cel puțin o „speranță legitimă” de a obține satisfacerea efectivă a dreptului său.

Per a contrario, speranța recunoașterii unui drept de proprietate, care nu a fost posibil de exercitat în mod efectiv, **nu** poate fi considerată drept „proprietate” în sensul art. 1 al Protocolului nr. 1 (a se vedea Kopecky c. Slovaciei). Astfel, veniturile viitoare nu pot fi considerate „bunuri”, cu excepția cazului în care dreptul a fost deja câștigat și este sigur că va fi plătit (Koivusaari și alții c. Finlandei, nr. 20690/06, decizie din 23 februarie 2010).

În Hotărîrea nr.8/2015, Înalta Curte a subliniat că, noțiunea de „speranță legitimă” urmează a fi raportată la un temei concret, cum ar fi o dispoziție legală sau o decizie judecătorească. Nu poate apărea nici o speranță atunci când există

o dispută cu privire la interpretarea și aplicarea corectă a dreptului intern al unui stat (cauza Kopeccky c Slovaciei).

În acest sens, prin normele indiferent de categoria lor, care instituie obligații contrare, fie suprasarcini asupra capacităților financiare ale cetățenilor se aduce îngerință în exercitarea dreptului de proprietate. Or, speranța legitimă rezultă din faptul că persoanele interesate se întemeiau în mod rezonabil și justificat pe un act juridic avînd o bază juridică solidă.

Vom reitera faptul că, cu referire la unele taxe plătite în plus, CtEDO, nu a găsit niciun interes public care să justifice ingerința ((S.A. Dangeville împotriva Franței). Prin urmare, reclamanții au fost obligați să suporte o sarcină excesivă [Perdigão împotriva Portugaliei (MC), pct. 78; în Musa Tarhan împotriva Turciei, pct. 86, în care reclamantul a fost obligat să suporte cheltuieli în cadrul procedurii de expropriere, ceea ce a redus în mod substanțial valoarea compensației, s-a constatat, de asemenea, că sarcina suportată de reclamant a fost excesivă].

Anticipînd o potențială opinie a înaltei Curți, vom sublinia faptul că limitele restrîngerii dreptului de proprietate. Subliniem că înalta Curte în Hotărîrea nr. 10/2006 a menționat că Curtea Europeană a remarcat de asemenea că noțiunea "Interes general" este după necesitate amplă. Considerînd firesc că în procesul promovării politicii sociale și economice statelor le aparține dreptul de a stabili propria marjă de apreciere a "interesului general", Curtea a subliniat că ea va respecta hotărîrea puterii legislative în problema aprecierii "interesului general", cu excepția cazului în care hotărîrea respectivă este lipsită de temei rațional.

În Hotărîrea nr. 19/2011, Curtea Constituțională a statuat cu titlu de principiu, faptul că marja de apreciere de care dispun statele presupune faptul că autoritățile naționale sunt mai în măsură să aprecieze unele situații și pot adopta acțiuni prin care s-ar limita drepturile garantate, dar respectînd întotdeauna principiile legalității, proporționalității și legitimității scopului urmărit. În acest context, Curtea consideră că invocarea crizei economice sau a dificultăților financiare pentru restrîngerea drepturilor și libertăților fundamentale este inadmisibilă.

În Hotărîrea nr. 38/1999, înalta Curtea a statuat că statul trebuie să se conducă de interesul colectivității, care nu este unica bază a restricției impuse proprietarului, iar, pe de altă parte, limita admisibilă a unei restricții sociale trebuie să fie determinată de asigurarea existenței dreptului la proprietatea privată, prevăzut de art. 46 alin. (1) din Constituție. Astfel, dispozițiile alin. (1) garantează dreptul la proprietate, iar dispozițiile alin. (5) impun o obligație

socială, formînd un tot întreg, indisolubil, care determină existența unui echilibru.

În concluzie, pornind de la faptul că la baza statului se află principiul legalității, care rezultă din prevederile art. 1 alin.(3) din Constituție, prin care se statuează că Republica Moldova este un stat de drept și democratic, iar temelia organizării și funcționării mecanismului instituțional de stat îl constituie principiul separării puterii de stat, fiind prevăzut expres în art.6 din Constituție. Pe această cale nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu au putere juridică.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că respectarea principiului legalității asigură concomitent respectarea celorlalte principii, deoarece legalitatea este condiția existenței și mijlocul realizării tuturor principiilor constituționale.

Reiterăm că, în cererea sa de chemare în judecată, reclamantul, pe lângă datoria de bază, solicită și dobânda de întârziere, calculată în temeiul prevederilor art. 942 alin. (1) și (2) Cod civil (în vigoare începînd cu 01 martie 2019); ceea ce constituie o sumă substanțială de bani, raportată la pretinsa datorie reclamată.

Această situație constituie o sarcină individuală disproporționată și excesivă, care afectează patrimoniul debitorului, fapt care aduce atingere dreptului său de proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție, or îi afectează debitorului în mod fundamental poziția sa financiară.

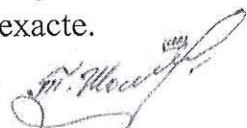
F. Lista documentelor relevante

1. Dosarul civil nr.2c-45/2024

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sînt exacte.

Șoilița Tudor

Or. Ungheni

10 septembrie

2024

ÎNCHEIERE

11 octombrie 2024

mun. Ungheni

Judecătoria Ungheni, în componența	
Președintele ședinței,	
Judecătorul	Lilia Potînga
Grefier	Revinghin- Trușin Elena
Cu participarea	
Reprezentantului reclamantului	Tatiana Nastas
Pârâtului	Șoilița Tudor
În lipsa	
Reprezentantului pârâtului SRL „Luxfero”	Țurcanu Alexei

examinând cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate referitoare la prevederile art. 942 alin. (1) și (2) Cod civil (în redacția începând cu 1 martie 2019) în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Î.I. „Mihai Micaliu” către SRL „Luxfero”, Șoilița Tudor privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,-

A constatat:

La data de 15.05.2024 Î.I. „Mihai Micaliu” a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Luxfero”, Șoilița Tudor prin care solicită încasarea sumei de 27141,44 lei. penalității de întârziere în mărime de 78980,31 lei și a cheltuielilor judiciare în mărime de 3183,63 lei.

Cererea a fost repartizată în mod aleatoriu judecătorului Lilia Potînga la data de 15.05.2024.

Prin încheierea din 20.05.2024, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată respectivă.

Prin încheierea Judecătoriei Ungheni din 12.06.2024 cererea de chemare în judecată a fost acceptată în procedura cererilor cu valoare redusă.

La data de 22.07.2024, prin intermediul SEDP a Judecătoriei Ungheni din partea pârâtului Șoilița Tudor a parvenit referința la cererea de chemare în judecată înaintată.

Prin încheierea Judecătoriei Ungheni din 24.07.2024 s-a anexat la materialele cauzei referința pârâtului Șoilița Tudor și s-a stabilit părților termen pentru a se expune referitor la referința până la **data de 30.08.2024.**

Prin SEDP a Judecătoriei Ungheni la data de 07.08.2024 a parvenit din partea reprezentantului reclamantului Î.I. „Mihai Micaliu” expunerea scrisă asupra referinței.

Prin încheierea Judecătoriei Ungheni din 02.09.2024 s-a anexat la materialele cauzei expunerea scrisă asupra referinței depusă de reclamantul Î.I. „Mihai Micaliu”. S-a stabilit pentru pârâți termen pentru a se expune referitor la expunerea scrisă asupra referinței și pentru a depune probe suplimentare până la **data de 12 septembrie 2024.**

La data de 10.09.2024 prin SEDP a Judecătoriei Ungheni a parvenit din partea pârâtului Șoilița Tudor o cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate, în temeiul art. 12¹ din Codul de procedură civilă, a articolului 942 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția din 01.03.2019), indicând că aceste prevederi contravin Constituției RM, în particular art. 46 și de asemenea contravin prevederilor art. 1 din Protocolul nr. 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În ședința de judecată, pârâtul Șoilița Tudor, a solicitat admiterea cererii privind exercitarea controlului articolului 942 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția din 01.03.2019).

Reprezentantul reclamantului Î.I. „Mihai Micaliu”, avocatul Tatiana Nastas, a solicitat respingerea acesteia ca neîntemeiată deoarece în caz că nu se achită datoria, partea este în drept să solicite și o penalitate.

Reprezentantul pârâtului SRL „Luxfero”, avocatul Alexei Țurcanu, a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

Examinând cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de către pârâtul Șoilița Tudor, instanța de judecată constată necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate cu sesizarea Curții Constituționale, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea, cumulativ, a condițiilor obligatorii prevăzute la art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă.

În speță, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolului 942 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția din 01.03.2019).

Instanța de judecată reține că obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către pârâtul Șoilița Tudor, care este parte a prezentului litigiu, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei.

Astfel, având în vedere că cererea reclamantului corespunde prevederilor art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă și anume - obiectul excepției îl constituie o lege adoptată de Parlamentul Republicii Moldova, excepția este ridicată de către pârâtul în prezentul proces, prevederea contestată urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei, întrucât a fost invocată de reclamant în acțiune, precum și faptul că nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate — instanța de judecată consideră că solicitarea reclamantului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 942 alin. (1) și (2) Cod civil (în redacția începând cu 1 martie 2019), urmează a fi admisă, cu sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova cu privire la excepția de neconstituționalitate ridicată.

Potrivit art. 12¹, alin. (3) Cod de procedură civilă, (3) *Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.*

Prin urmare, instanța de judecată va examina în continuare cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ÎI „Mihai Micaliciu” către SRL „Luxfero”, Șoilița Tudor privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, fără a suspenda examinarea, dar va amâna pledoariile conform rigorilor legii.

În conformitate cu art.art. 12¹, 269-270 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată
dispune:

Se admite cererea depusă de pârâtul Șoilița Tudor, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 942 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția din 01.03.2019).

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea realizării constituționalității articolului 942 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția din 01.03.2019).

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea pârâtului Șoilița Tudor .

Încheierea separat nu se supune niciunei căi de atac.

**Președintele sădintei,
Judecător**

Lilia Poținga